

Ympäristöministeriön toiminta ja taloudellinen kasvu

Kokoomuksen Talouspoliittinen Seura KOTA

25.3.2015

Ympäristöministeriö (YM) toimii sekä normeja ja sääntelyä luovana tai asettavana, että niiden noudattamista valvovana ja tulkitsevana viranomaisena. Nämä ympäristöministeriön tehtävät kattavat käytännössä lähes kaiken luonnonvarojen käytön, maa- ja metsätalouden sekä yritysten ja kansalaisten toiminnan rakennetussa ympäristössä. YM ja sen alaiset virkamiehet eri tasoilla ovat samalla sekä normien asettajia, että toimeenpanijoita, valvojia ja tuomareita. Lisäksi YM:n eri hallinnon haaroissa sen ELY-virkamiehet voivat valittaa oman alansa AVI-päätöksistä hallinto-oikeuteen.

Charles-Louis de Secondat'in, La Brèden ja Montesquieun paronin, periaate vallan kolmijaosta ei toteudu YM:n alalla.

YM ohjaa toimintaansa monien eri kanavien kautta neljässä viranomaistasossa (Ministeriö/hallitus; alueellinen taso; kunta- ja kuntainliittotasot, ml maakuntaliitot; kunnat). Ohjaus vaikuttaa sieltä edelleen suoraan yritysten ja kansalaisten toimintaan. Ohjaus tapahtuu ennen toimenpiteisiin ryhtymistä joko maksullisilla lupamenettelyillä, ilmoitusmenettelyllä eri viranomaistasoilla, tai toimenpiteen jälkeisillä maksullisilla jälkitarkastuksilla. Vain kovin rajattu määrä kansalaisten asioista on enää kokonaan ilman YM:n viranomaisvalvontaa.

Lisäksi toimenpideluvista on pidettävä laaja etukäteinen lausuntopyyntökierros. Päätöksen jälkeen on kansalaisilla, yrityksillä ja jopa itse ELY-keskuksen osastoilla vielä laajat mahdollisuudet aloittaa moniportainen valitusprosessi (esim. Talvivaara).

Koko menettelyyn kuluva aika, menettelyn monimutkaisuus ja ylimitoitettut normit voivat estää taloudellisesti hyvienkin suunnitelmien aloittamisen.

YM:n normien asetanta määrittelee yleiset rajat ja vaatimukset, joita pitää noudattaa esim. luonnonvarojen käytössä ja infrastruktuuri- tai talonrakentamisessa. Nämä vaatimukset aiheuttavat kustannuksia, joiden määrä ja jako aiheuttajien kesken vuorostaan vaikuttavat globaalin kilpailukyvyn ja siten edelleen taloudellisen kehityksen tasoon. Nykyinen tilanne Suomessa edellyttää pikaisia kevennyksiä YM:n asettamiin normeihin ja menettelyihin.

Käytännössä luonnonvarojen käyttö ja luonnonarvojen suojelu ovat toisiaan poissulkevia arvoja, joten niiden kesken joudutaan tekemään kompromisseja. Tämän tasapainon saavuttaminen edellyttää ihmisten tarpeiden ja luonnonarvojen yhteensovittamista. Yhteensovittamisen tulee tapahtua riittävän demokraattisesti. YM:n nykyinen rakenne ja toiminta hallituksessa ovat tältä kannalta katsoen yksipuolista.

YM:n antamien määräysten ja normien kustannusvaikutusta koko kansantalouteen ei selvitetä ja julkisteta ennen päätösten tekoa. Ministeriön oma budjetti on suhteellisen pieni (204 m€ v 2015), mutta ministeriön ja sen alaisten virastojen ja laitoksien päätösten aiheuttamat kustannukset muille julkisille toimialoille ja ennen kaikkea yksityiselle sektorille ovat paljon suuremmat. On selvää, että menettelyjä yksinkertaistamalla, valvontaa keventämällä ja normeja purkamalla on saavutettavissa merkittäviä aika- ja kustannussäästöjä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

Esitämme, että näihin kaikkiin menettelyihin on tarpeen luoda nopeasti kevennetyt ja hajautetut järjestelyt, jotta suomalaisten elintaso ja sen kehittymismahdollisuudet voidaan säilyttää. Samalla tulisi tehdä enemmän kansainvälisten ja globaalien ympäristönormien yhtenäistämiseksi.

Ympäristöministeriön tehtävät ja päätösprosessien järjeistäminen

1. Nykyiset tehtävät

a. Ympäristöministeriön tehtäviä ovat:

- 1) ilmansuojelu ja ilmastomuutoksen torjunta, meluntorjunta, jäteasiat, meriensuojelu, vesiensuojelu ja muu ympäristönsuojelu;
- 2) kemikaalien käytöstä aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäiseminen ja valvonta;
- 3) geenitekniikan käytöstä aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäiseminen ja valvonta;
- 4) öljyvahinkojen ja muiden ympäristövahinkojen torjunnan järjestäminen sekä ympäristövahinkojen korvaaminen;
- 5) ympäristövaikutusten arviointi;
- 6) ympäristötalous;
- 7) luonnonvaraisten eliölajien ja luontotyyppien suojelu, luonnonsuojelualueverkoston kehittäminen ja luonnonsuojelualueiden sekä erämaa-alueiden hoito ja käyttö sekä luonnonsuojeluohjelmien toteuttaminen;
- 8) maisemanhoito ja -suojelu;
- 9) luonnon virkistyskäyttö lukuun ottamatta valtion retkeilyalueita;
- 10) alueiden käytön suunnittelun ja maakunnan suunnittelun ohjaus sekä maapolitiikka;
- 11) alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä elinympäristöjen laadun kehittäminen;
- 12) maa-ainesten käytön ohjaus;
- 13) kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön hoito ja rakennussuojelu;
- 14) rakentamisen ja kiinteistönpidon ohjaus sekä
- 15) asunto-olojen kehittäminen.

- b. YM ei nykyään ole vain lausuntojen antaja vaan aloitteellinen päätösten valmistelija ja tekijä. Ympäristöohjaus ja tuotannollisen toiminnan edellytykset on kuitenkin sovittava yhteen. Maan taloudellisesta kehityksestä vastuullisten ministeriöiden ja muiden toimijoiden valtuudet suhteessa YM:n valtuuksiin on hyvä ottaa kriittiseen tarkasteluun.
- c. Ympäristöasiat ovat niin merkityksellisiä, että ne pitää ottaa huomioon jo heti jokaisen projektin alkuvaiheesta lähtien kussakin linjaministeriössä. Linjaministeriöille pitää luoda tarvittava ympäristöasioiden tuntemus. Yleinen hallintomenettelykin on, että toimenpiteistä päättäminen tehdään "linjaorganisaatioissa", tarvittaessa pyytämällä niistä asiantuntijaviraston lausunto.
- d. Taloudellinen paine ja tekninen kehitys edellyttävät kuntayksiköiden koon kasvamista. Kehitys johtaa nopeasti siihen, että väliportaan hallinto (kuntayhtymät ja valtion aluehallinnot) tulee yhä raskaammaksi taakaksi. On varauduttava niiden nykyisten tehtävien jakamiseen ministeriöiden ja uusien suurempien kuntayksiköitten välillä ilman väliporrasta. ICT- teknologian nopea kehitys on hyödynnettävä.

2. Päätösprosessi hallituksessa

- a. Sateenkaarihallitukset ovat sopineet, että muut ministerit (siis valtioneuvosto) eivät käytännössä puutu eri ministerien toimialallaan tekemiin päätöksiin. Tästä seuraa, että tällaiset päätökset noudattavat liikaa vain yksittäisen ministerin kantaa, ja maan kokonaisuus jää syrjään. Tästä on haittaa taloudelliselle toiminnalle etenkin ympäristöministeriön toimialoilla.
- b. Ruotsin esimerkki: Ruotsissa kaikki hallituksen alaiset virkamiehet ovat pääministerin johtaman hallituskanslian (Regeringskansliet) henkilökuntaa. Toimialaministerit ovat sen eri osastojen (11) päälliköitä tai apulaispäälliköitä. Näin estetään "siiloutumista" ja yksipuolista päätöksen tekoa.
- c. Ministeriöiden sisällä tarvitaan selvästi poliittisesti vastuussa olevat ministerit ja tarvittaessa varaministerit. Nykyinen valtiosihteerijärjestelmä aiheuttaa ongelmia vastuunjaossa ja virkamiesvalmistelussa.

3. Ministeriön hallinnon vaikutuspiiriin kuuluvat virastot ja laitokset (liitteet)
 - a. Suomen ympäristökeskus SYKE
 - b. Aluehallintovirastot AVI
 - c. Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset ELY
 - d. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA
 - e. Metsähallitus
4. Muut ministeriön vaikutuspiiriin kuuluvat
 - a. Kunnat
 - b. Yritykset ja kansalaiset
5. Valitusmenettelyt
 - a. Valitusoikeudella varmistetaan mahdollisuus virheellisen tai epäoikeudenmukaisen päätöksen korjaamiseen. Valituksia esiintyy erityisen runsaasti ympäristöministeriön ja sen alaisten toimintojen piirissä ja niihin liittyvät taloudelliset arvot ovat usein merkittäviä. Useimmat valitukset liittyvät kaavoitukseen, erinäisiin lupiin ja rakentamiseen. Valittaminen voi olla moniportaista: ensin kaavasta, sitten rakennusluvasta ja lopulta yksittäisistä toimenpiteistä.
 - b. Valitusoikeutta käytetään kuitenkin monasti väärin. Valituksen takana voi eräissä tapauksissa olla vähemmän hyväksyttävät syyt, esim. kilpailijan vahingoittaminen, toiminnan viivästyttäminen tai estäminen. Näistä, usein vuosikausia vireillä olevista valituksista koituu kohteena olevalle yritykselle huomattavaa taloudellista vahinkoa; itse valitusprosessi tulee kalliiksi sekä investoinnin ja uuden toiminnan viivästyminen. Valitusten käsittely aiheuttaa vuorostaan runsaasti työt lupaviranomaisille ja hallinto-oikeuksille.
 - c. Parannusehdotuksia
 - i. lupamenettelyn olennainen karsiminen
 - ii. valituksen käsittely maksulliseksi
 - iii. oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuus kun valitus hylätään
 - iv. valituslupamenettely Korkeimpaan Hallinto-oikeuteen. Hakijalla, jonka asia on hylätty hallinto-oikeudessa, tulee kuitenkin säilyä mahdollisuus edelleen valittamiseen.
6. Suositellut toimenpiteet
 - a. Nykyisen YM:n päätösvalta jaetaan linjaministeriöiden kesken.
 - b. Nykyisen YM:n toimialan päätöksistä aiheutuvat kustannukset kansantalouden eri osiin arvioidaan ja julkistetaan vuosittain valtion tulo- ja menoarviossa.
 - c. YM:n alaiset asiantuntijalaitokset (*kuten SYKE, Metsähallitus, ARA*) siirretään Ruotsin mallia vastaavaan pääministerin alaiseen hallituskansliaan, josta linjaministeriöt pyytävät ympäristöasioita koskevat lausunnot päätöstensä tueksi.
 - d. Normien ja määräysten keventäminen ja karsinta pannaan toimeen.
 - e. Päätösvaltaa siirretään subsidiariteettiperiaatteen mukaisesti lähemmäs toimijoita.
 - f. Valitusmenettelyjä yksinkertaistetaan ja valitusoikeutta rajataan tiukemmin vain asianosaisille.
 - g. Valituspäätöksistä valittajalle määrätään prosessiin suhteutettu maksu.
 - h. Kolmi- tai neliportaisesta hallintomallista siirrytään kaksiportaiseen mahdollisimman nopeasti.

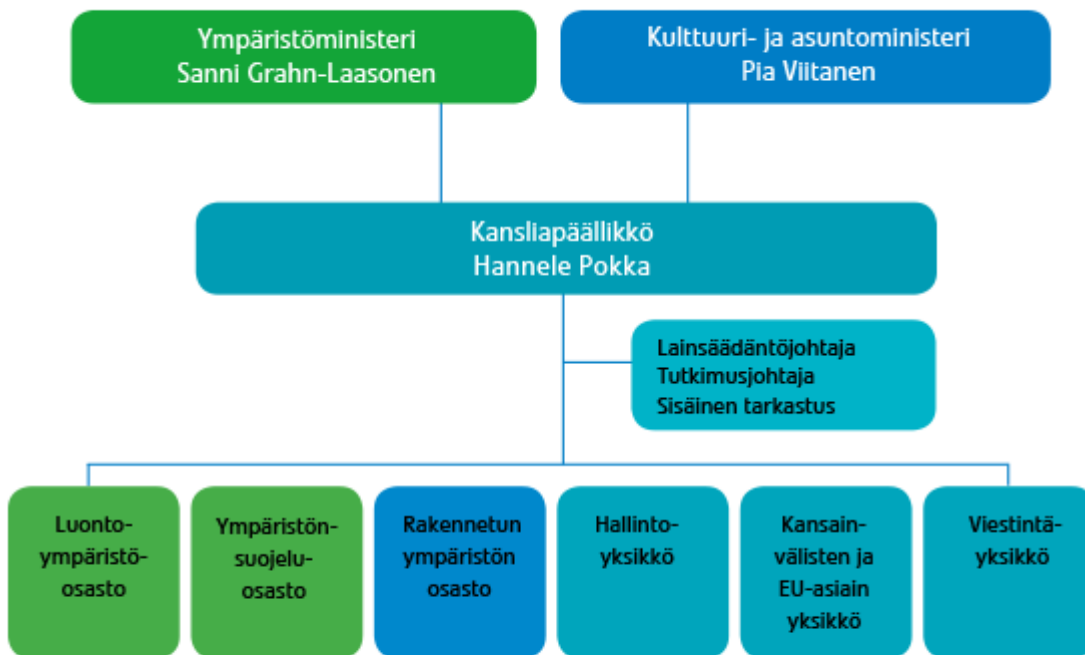
Liitteet

Ympäristöministeriö (YM)

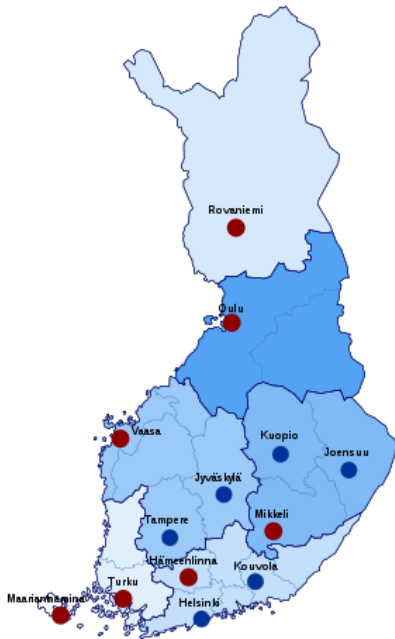
Ympäristöministeriötä johtavat ympäristöministeri ja kulttuuri- ja asuntoministeri. Ympäristöministeri Sanni Grahn-Laasonen vastaa ympäristön- ja luonnonsuojeluasioista sekä ministeriön toimialan muista asioista lukuun ottamatta asumista, rakentamista ja kaavoitusta. Kulttuuri- ja asuntoministeri Pia Viitanen vastaa asunto- ja rakennusasioista sekä kaavoituksesta.

Ministeriön ylimpänä virkamiehenä toimii kansliapäällikkö Hannele Pokka.

Asiat valmistellaan osastoissa ja yksiköissä, joita ovat luontoympäristöosasto, rakennetun ympäristön osasto, ympäristönsuojeluosasto, hallintoyksikkö, kansainvälisten ja EU-asiain yksikkö ja viestintäyksikkö.

Aluehallintovirastot AVI

Aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

- 1) sosiaali- ja terveydenhuolto;
- 2) ympäristöterveydenhuolto;
- 3) koulutus-, lasten päivähoito-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi; ([13.12.2013/932](#))
- 4) oikeusturvan edistäminen ja toteuttaminen;
- 5) ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön alaan kuuluvat lupa- ja muut hakemusasiat;
- 6) pelastustoimi;
- 7) työsuojelun valvonta ja kehittäminen, työssä käytettävien tuotteiden tuotevalvonta sekä työsuojelulainsäädännön noudattamisen valvonta työsuojeluviranomaisena;
- 8) kuluttaja- ja kilpailuhallinto.

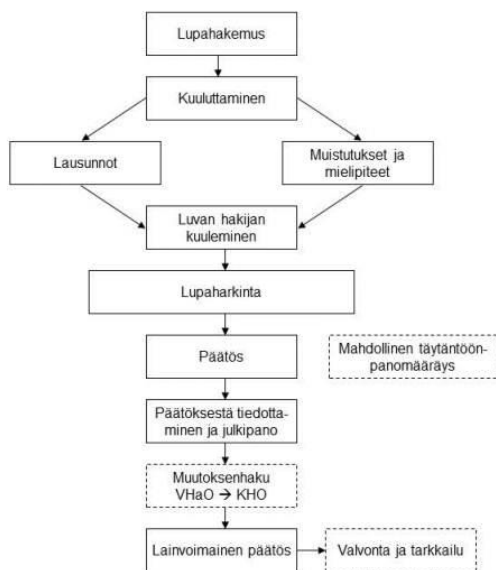
Aluehallintoviraston tehtävänä on lisäksi:

- 1) peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi;
- 2) maistraattien ohjaus, valvonta ja kehittäminen;
- 3) varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen, valmiussuunnittelun yhteensovittaminen, alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen, kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, valmiusharjoitusten järjestäminen sekä alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen;
- 4) viranomaisten johtaessa turvallisuuteen liittyviä tilanteita alueella tukea toimivaltaisista viranomaisista ja tarvittaessa sovittaa yhteen toimintaa niiden kesken. ([28.6.2013/507](#))

Aluehallintovirastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointimenettelystä voidaan säätää valtiovarainministeriön asetuksella.

Lupakäsittelyn vaiheet kaaviona

Lupamenettelystä tarkemmin linkeissä:

[Vesilain mukainen lupa eli vesilupa](#)

[Ympäristölupa](#)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ELY

	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla: 1) yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen; 2) innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta; 3) työmarkkinoiden toimivuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys; 4) koulutus, osaaminen ja kulttuuri; 5) maahanmuutto, kotouttaminen ja hyvät etniset suhteet; 6) maatilatalous, kalatalous, maaseudun kehittäminen, eläintunnistusjärjestelmä sekä maa- ja metsätalouden tuotantotarvikkeiden turvallisuus ja kasvinterveys; 7) energia ja sen tuotanto; 8) liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, maanteiden pito sekä julkisen liikenteen järjestäminen; 9) ympäristönsuojelu, alueiden käyttö, rakentamisen ohjaus, kulttuuriympäristön hoito, luonnon monimuotoisuuden suojelu ja kestävä käyttö sekä vesivarojen käyttö ja hoito; 10) palkkaturva-asiat; 11) eräät edellä mainittuihin tehtäviin liittyvät rakennerahasto- ja aluekehitystehtävät. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on lisäksi: 1) ohjata ja valvoa 3 luvussa tarkoitettuja työ- ja elinkeinotoimistoja; 2) valmistella liikenteen peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointia; 3) valvoa yleistä etua ympäristö- ja vesiasioissa, tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa sekä parantaa ympäristötietoutta, ehkäistä ja torjua ympäristövahinkoja ja -haittoja, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä huolehtia ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen muista tehtävistä säädetään erikseen.
--	---

Valvontamenettelyistä tarkemmin linkissä:

[Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisten ympäristölupa-asioitten valvontaa hoitavat ELY-keskukset.](#)

Suomen ympäristökeskuksen SYKE toiminta-ajatus ja tehtävät

Suomen ympäristökeskus on ympäristöministeriön alainen ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, joka tukee kestävä kehityksen tavoitteiden ja keinojen arviointia ja valintaa sekä ympäristöpolitiikan toimeenpanoa. Suomen ympäristökeskus hoitaa myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyviä tehtäviä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan Suomen ympäristökeskus erityisesti:

- 1) tutkii ja arvioi ympäristössä, alueiden käytössä ja vesivaroissa tapahtuvia muutoksia ja niiden syitä sekä kehittää keinoja haitallisten ympäristömuutosten ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa;
- 2) tuottaa asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä aluehallintovirastoille;
- 3) seuraa ja arvioi ympäristön tilaa ja kuormitusta sekä alueiden käyttöä ja vesivaroja sekä huolehtii niihin liittyvistä raportointivelvoitteista;
- 4) ylläpitää ja kehittää toimialan tietojärjestelmiä, tietovarantoja ja tietopalveluja;
- 5) osallistuu tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön;
- 6) edistää ympäristötietoisuutta ja tuottaa toimialansa koulutuspalveluja.

Suomen ympäristökeskus harjoittaa omalla toimialallaan monitieteellistä merentutkimusta ja vastaa meri-alueiden tilan seurannasta sekä tuottaa niihin perustuvia asiantuntijapalveluja.

Suomen ympäristökeskus hoitaa lisäksi muut sille säädetyt ja määrätyt tehtävät.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA

Asunto-olojen kehittämistä varten on Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.

Keskuksen tehtävänä on, jollei jossakin asiassa toimivallasta toisin säädetä:

- 1) huolehtia asuntojen tuotantoon, hankintaan ja perusparantamiseen myönnettävän valtion tuen sekä asumiseen liittyvien valtion avustusten ja takausten toimeenpanosta;
- 2) ohjata ja valvoa arava- ja korkotukilainoitettujen asuntokannan käyttöä sekä yhteistyössä Valtiokonttorin kanssa huolehtia asunto- ja lainakantaan liittyvien valtion riskien hallinnasta;
- 3) hoitaa asumista ja asuntomarkkinoita koskevia asiantuntijatehtäviä ja tietopalveluja sekä tehdä niihin liittyviä selvityksiä; ([18.1.2013/51](#))
- 4) hoitaa rakennusten energiatodistusmenettelyyn liittyviä valvonta- ja tietopalvelutehtäviä. ([18.1.2013/51](#))

Keskuksen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi keskukselle voidaan antaa muita sen toimialaan soveltuvia tehtäviä siten kuin valtion talousarviossa määrätään.

Metsähallitus

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallituksen julkisia hallintotehtäviä ovat:

- 1) luonnonsuojelulaissa ([1096/1996](#)) sekä sen ja luonnonsuojelulain ([71/1923](#)) nojalla perustettuja luonnonsuojelualueita koskeissa laeissa säädetyt luonnonsuojelutehtävät sekä luonnonsuojelualueiden hankinta;
- 2) erämaalaissa ([62/1991](#)), kalastuslaissa ([286/1982](#)), kolttalaissa ([253/1995](#)), maastoliikennelaisissa ([1710/1995](#)), metsästyslaissa ([615/1993](#)), oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetussa laissa ([204/1966](#)), pelastuslaissa ([379/2011](#)), poronhoitolaissa, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa ([986/2011](#)) ja ulkoilulaissa ([606/1973](#)) säädetyt tehtävät;
- 3) luonto- ja retkeilypalvelujen tuottaminen;
- 4) riista- ja kalataloudellisten hankkeiden toteuttaminen;
- 5) erävalvonta;
- 6) metsäpuiden siementen hankintaan ja varmuusvarastointiin liittyvät tehtävät; sekä
- 7) vesilaissa ([264/1961](#)) säädetyt ja muut uittoon liittyvät tehtävät.

Maakuntien liitot

Maakunnan liitto:

- 1) vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja toimii tällöin yhteistyössä valtion viranomaisten kanssa;
- 2) vastaa maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman laatimisesta ja hyväksyy ne;
- 3) valmistelee maakuntaohjelman perusteella vuosittain maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja muiden maakuntaohjelman rahoittamiseen osallistuvien kanssa, hyväksyy sen sekä neuvottelee suunnitelman toteuttamiseen liittyvien toimenpiteiden ja määrärahojen kohdentamisesta toimeenpanoon osallistuvien aluehallintoviranomaisten tulosoajauksen ja muiden tahojen vastaavien menettelyjen yhteydessä;
- 4) osallistuu valtion aluehallintoviranomaisten strategiseen suunnitteluun ja ohjaukseen alueen kehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi;
- 5) vastaa alueellisia rakennerahasto-ohjelmia koskevien ohjelmaehdotusten laatimisesta maakuntaa varten;
- 6) vastaa alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakkoinnin yhteensovittamisesta ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelusta osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnittelua, vastaa liikennejärjestelmäsuunnitelman, lukuun ottamatta Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa, sekä alueellisten laaja-alaisen luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan suunnittelun kanssa;
- 7) laatii kuntien ja muiden koulutuksen järjestäjien hankesesitysten kiireellisyysjärjestyksen;
- 8) asettaa liikuntaneuvostot; ([30.11.2012/659](#))
- 9) edistää julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetussa laissa ([223/2007](#)) tarkoitettua yhteispalvelua alueellaan;
- 10) edistää kuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä;
- 11) edistää yhteistyötä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja alueiden kehittämisen kannalta keskeisten julkis- ja yksityisoikeudellisten oikeushenkilöiden kanssa;
- 12) vastaa ennakkoinnin yhteensovittamisesta maakunnassa, arvioi ja seuraa maakunnan ja sen osien kehitystä;
- 13) hoitaa tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä;
- 14) hoitaa muut sille tässä laissa säädetyt tehtävät.

Niiden maakunnan liittojen, joihin kuuluu sekä yksikielisiä että kaksikielisiä kuntia, on perustettava toimielin maakunnan kielellisten palvelujen kehittämiseksi.